

Dopravní smlouva uzavřena byla sice již 14. ledna 1919, avšak smlouvou tou převzala dráha podle § 61 žel. dopr. ř. pouze zboží k dopravě. Odesílatel neměl v době té a ani ovšem až včetně do 26. února 1919 proti dráze peněžitého požadavku, nýbrž měl pouze nárok, aby zboží bylo řádně dopraveno. Jediný tento nárok trval až do uplynutí lhůty dodací, to jest do 3. března 1919, pokud se týče podle § 90 žel. dopr. ř. mohl náhradní nárok za ztracené zboží býti uplatňován až třicátý den po uplynutí lhůty dodací. Do doby té nutno tedy klásti vznik pohledávky. Lhůtu, do kdy trvá právo, žádati náhradu, určuje § 98 (1), (2) žel. dopr. ř. tím způsobem, že praví, že nároky proti dráze pro ztrátu zboží... pro překročení lhůty dodací promlčují se v jednom roce, že však promlčení se staví písemným oznámením nároku (reklamací) u dráhy. Pro reklamacie ustanovuje § 99 (3) žel. dopr. ř., že musí býti podány písemně a opatřeny dokladem o ceně ztraceného zboží. Tento předpis o oznámení požadované ceny ztraceného zboží s dokladem o tom má patrně za účel, aby dráha, návalem podobných nároků přetížená, bez dlouhého pátrání, které by se nesrovnávalo s povinností dráhy k rychlému vyřizování, mohla zjistiti pravou cenu ztraceného zboží a přiměřenost odškodňovacího nároku. Jak napadeným rozsudkem zjištěno, byla reklamacie, předepsaným způsobem upravená, podána teprve 17. března 1920, tudíž v době, kdy již nárok podle § 98 žel. dopr. ř. promlčen byl uplynutím více než jednoho roku po 3. březnu 1919, kdy končila lhůta dodací. Pouhé požádání přednosty stanice, učiněné ještě před uplynutím dodací lhůty, aby po zásilce dal pátrati, a neuplatňující náhradních nároků, není reklamací a slib přednosty, že dráha vyřízení žádosti obstará, není také slibem náhrady nebo sprostěním odesílatele z povinnosti, by v čas podal řádnou reklamacii, opatřenou dokladem o ceně ztraceného zboží, za něž náhrada se požaduje.

Čís. 1839.

Zákon o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.

Na tom, kdo uplatňuje nárok dle zákona o ručení železnic, jest nejen, by prokázal úraz, nýbrž i příhodu v dopravě.

(Rozh. ze dne 12. září 1922, Rv II 174/22.)

Žalobce tvrdil, že těžký úraz, jež utrpěl, byl způsoben tím, že při jeho vstupu do vlaku vlak sebou dvakráte trhl, a že následkem toho spadl se stupátka a těžce se zranil. Žalobě o náhradu škody proti dráze procesní soud prvního stupně co do důvodu vyhověl, odvolací soud ji zamítl. Důvody: Zákon předpokládá ovšem ručení dráhy za škodu poraněním člověka, přivoděnou příhodou v dopravě, a ukládá podnikatelství dráhy, má-li býti sprostěno z ručení, dokaž, že poranění se nestalo jeho zaviněním. Aby však nastati mohla právní domněnka § 1 zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák., totiž aby vznikla náhradní povinnost podnikatelstva dráhy, plynoucí z tohoto zákona, musí býti prokázáno, že poranění přivoděno bylo příhodou v dopravě železnice. Tyto skutkové okolnosti, tvořící zákonný předpoklad každé žaloby, opírající se o zákon o povinném ručení železnic, musí dokázati žalobce.

Vždyť každý, kdo domáhá se žalobou nějakého nároku, musí dokázati skutkové předpoklady, jež zákon vyžaduje ku vzniku onoho nároku, náleží tedy také žalobci, domáhajícímu se náhrady škody na základě zákona o povinném ručení železnic, aby dokázal nejen, že nastala příhoda v dopravě železnice, nýbrž i že příhoda ta přivedla jeho poranění. Tento dukaz se žalobci nezdařil. Neprokázal ani příhody v dopravě, totiž tvrzené prudké trhnutí rozjíždějícího se vlaku, jež prý způsobilo, že na nejnižším stupni schodků vagonových ztratil rovnováhu, i pozdější trhnutí mírnější, které prý přivedlo jeho spadnutí, aniž neprokázal příčinnou spojitost oné tvrzené příhody v dopravě s nastalým poraněním. První soud prostě uvěřil tvrzení žalobce, ačkoliv tento původně se zmínil pouze o prudkém rozjezdu vlaku ve chvíli, kdy žalobce stál na prvním stupni vagonových schůdků, čímž se prý stalo, že žalobce spadl a byla mu přejeta pravá paže. Toto vyličení, dle něhož by byl žalobce spadl se stupátka ihned při prvním rozjezdu vlaku před očima železničních zřízenců, pozorujících odjíždějící vlak, bylo neudržitelným, nejen vzhledem k souhlasným výpovědím železničních zřízenců, nýbrž hlavně pro určitou výpověď svědka Jana K-a, který se potom střetl se žalobcem v místech, ve směru odjíždějícího vlaku od místa výjezdu vzdálených. Proto žalobce doplnil své skutkové tvrzení vyličením děje, jak nahoře uvedeno, nepodařilo se mu však dokázati ono dvojí trhnutí vlaku, jež žalobce, stojícího na nejspodnějším stupínku vagonových schůdků, prý přivedlo z rovnováhy, zejména však neprokázal, že právě touto příhodou v dopravě přivedeno bylo jeho spadnutí s vlaku a jeho poranění, nehledě k tomu, že vlastně nebylo ani přesně zjištěno, že poranění se stalo přejetím koly železničního vozu. Neocenil tedy prvý soud správně výsledky řízení průvodního, dospěv ku přesvědčení, že úraz, který se dne 1. listopadu 1919 večer žalobci přihodil, přiveden byl příhodou v dopravě, žalobcem vyličenou. Odvolací soud odchýlně od prvního soudu nedošel k tomuto zjištění, nýbrž považuje po částečném opakování důkazu na základě přísedních svědectví svědků přímo za prokázáno, že žalobcovo poranění příhodou v dopravě, jím tvrzenou, přivedeno býti nemohlo. Jelikož nebyly prokázány skutkové okolnosti, které vyžaduje zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák., aby vzniknouti mohla náhradní povinnost žalovaného čl. eráru, nebylo třeba se zabývati námitkou žalovaného eráru, že poranění přivedeno bylo vlastním zaviněním žalobcovým. O této námitce možno uvažovati teprve, když se zdařil důkaz o tom, že poranění přivedeno bylo příhodou v dopravě železnice. Jen v tom případě nastává zákonná domněnka, že poranění způsobeno bylo zaviněním podnikatelstva dráhy a náleží pak žalovanému eráru důkaz, že námitka, vyvracející zákonnou domněnku, jest opodstatněna.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právně mylným jest názor žalobce, že náleží mu pouze dokázati, že byl vlakem přejat. Pojem příhody v dopravě ve smyslu § 1 zák. o ruč. žel. nesmí býti zaměňován se skutečností, že provozem železničním byl někdo poraněn neb usmrcen. Neboť z okolnosti, že § 1 zmíněného zákona vyžaduje k tomu, aby platila tam stanovená zákonná domněnka a aby

tedy mohlo býti použito tohoto zvláštního zákona, vedle prvétní příhody v dopravě, také ještě druhotní událost v osobě poškozeného, totiž jeho poranění neb usmrcení, které musí onou příhodou býti přivoděno, vyplývá zřejmě, že zákona o ruč. žel. nelze použiti tam, kde není kromě události, nastavší v osobě poškozeného, také ještě příhody v dopravě železniční, pro onu událost kausální a časově ji předcházející. Bylo na žalobci, jelikož opírá své nároky o ustanovení § 1 zák. o ruč. žel., by dokázal příhodu v dopravě, to jest událost, která, odchylujíc se od pravidelných poměrů dopravních, jest o sobě způsobilá, přivoditi smrt nebo tělesné zranění člověka a která nemá příčiny své v osobě poškozeného. Takovouto příhodu v dopravě žalobce též tvrdil, uváděje, že vstoupaje po vagonových schůdkách do vagonu náhlým trhnutím vlaku, v pohyb uvedeného, ztratil rovnováhu. Avšak dle zjištění odvolacího soudu, proti němuž nelze v řízení dovolacím brojiti, není toto tvrzení žalobcovo pravdivým. Příhoda v dopravě nebyla tudíž prokázána, a tím pozbyl žalobní nárok svého podkladu.

Čís. 1840.

Do usnesení, jež vydáno bylo soudem po skončení úkonů, přikázaných soudu k nespornému řízení zákonem ze dne 17. prosince 1919, čís. 20 sb. z. a n. z roku 1920 a zákonem ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n., lze si stěžovati ve lhůtě 30denní.

(Rozh. ze dne 13. září 1922, R I 915/22.)

V řízení dle zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 20 sb. z. a n., na rok 1920 o vyvlastnění pozemků pro stavbu obytných nebo veřejných budov a dle zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n., o stavebním ruchu povoleny byly prvním soudem knihovní vklady, proti nimž vznesla Matylda R-ová rekurs, jež rekursní soud odmítl. Důvody: Rekurs je podán opožděně, neboť dle doručního výkazu a konaného šetření bylo napadené usnesení stěžovatelce dodáno k rukám její dne 15. dubna 1922, podle zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n. (§ 7) v řízení tomto jakožto řízení nesporném platí všeobecná 14denní lhůta rekursní (§ 9 odstavec třetí a § 11 nesp. říz.), takže rekurs, teprve dne 3. května 1922 na poštu daný a dne 4. května 1922 k soudu došlý podán byl opožděně.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by bez ohledu na použitý důvod odmítnutí o stížnosti rozhodl.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem rekursního soudu, že v tomto případě přijati jest dle předpisů nesporného řízení 14denní lhůta rekursní, neboť usnesení, proti němuž stížnost byla podána, vydáno bylo po skončení úkonů k nespornému řízení soudem přikázaných zákonem ze dne 17. prosince 1919, čís. 20 ex 1920 sb. z. a n., dotyčně ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n., je tedy usnesením vydaným dle knih. zákona, ohledně něhož platí 30denní lhůta § 127 knih. zák.